

ч. 3 ст. 199 КК злочин є особливо тяжким (згідно з ч. 5 ст. 12 КК) і карається позбавл. волі на строк від 8-ми до 12-ти років з конфіскацією майна.

Лит.: Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика. К., 2003; Киричко В. М., Перепелиця О. І. Злочини у сфері господарської діяльності за КК України та в судовій практиці: науково-практичний коментар. Х., 2010; Сингаївська І. В. Фальшивомонетництво в Україні: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти. Луганськ, 2010.

В. М. Киричко.

ФЕСЕНКО Євгеній Володимирович (2 черв. 1941, м. Каменськ Ростовської обл., РФ) – укр. правознавець.

У 1968 закін. юрид. ф-т Київ. держ. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка (тепер – Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка).

У 1979 захистив канд. дис. на тему «Правовые аспекты ситуации совершения хулиганских действий», у 2004 захистив докт. дис. на тему «Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони». У 1987 присвоєно вчене звання доц., а у 2010 – проф.

Нагородж. 3-ма грамотами Голови ВР України (у 1997 та двічі у 2001).

У 1967–71 працював слідчим прокуратури Залізничного району м. Києва. З 1971 по 1994 – асистент, ст. викладач, доц. юрид. ф-ту Київ. держ. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, у 1994–95 – доц. Київ. нац. екон. ун-ту, у 1995–99 – зав. відділом Ін-ту зак-ва ВР України, у 1999–2002 – гол. наук. консультант Апарату ВР України. З 2002 – проф., а згодом зав. каф. крим. та адм. права Академії адвокатури України.

Був одним із членів роб. групи з підготовки КК та низки ін. законопроектів.

Має понад 160 наук. праць, серед них: 11 видань (ост. у 2009) наук.-практ.

коментаря КК (у співавт.), 4 підручники з крим. права (у співавт.), монографії «Кримінально-правовий захист здоров'я населення» (2001), «Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони» (2004).

Під його керівництвом захищено 8 канд. дис.

В. К. Гришук.



Є. В. Фесенко

ФІЗИЧНИЙ АБО ПСИХІЧНИЙ ПРІМУС ЯК ОБСТАВИНА, ЩО ВИКЛЮЧАЄ ЗЛОЧІННІСТЬ ДІЯННЯ

– полягає у тому, що «не є злочином дія або бездіяльність особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, вчинена під безпосереднім впливом фізичного примусу, внаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками. Питання про кримінальну відповідальність особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу, вирішується відповідно до положень статті 39 цього Кодексу» (ст. 40 КК).

Зазначені положення КК передбачають обставини, що впливають на таку ознаку крим.-прав. діяння, як його во-

лимість, а саме: фіз. та псих. примус. При цьому виділяється 2 види фіз. примусу – непереборний та переборний, які тягнуть за собою різні крим.-прав. наслідки. Непереборний фіз. примус, унаслідок якого особа не могла керувати своїми вчинками, виключає злочинність вчиненої дії чи бездіяльності, якими заподіяна шкода правоохор. інтересам. Водночас переборний фіз. примус, а також псих. примус, який в КК не поділяється на види, визнаються такими, внаслідок яких особа завжди зберігає можливість керувати своїми діями. У зв'язку з цим питання про крим. відповідальність особи за заподіяну шкоду правоохоронюваним інтересам під безпосереднім впливом зазначеного примусу повинно вирішуватися відповідно до положень КК про крайню необхідність.

Це означає 2 варіанти вирішення зазначеного питання: перший – якщо переборний фіз., а також псих. примус створив стан крайньої необхідності, то, залежно від того, перевищила чи не перевищила особа межі крайньої необхідності, крим. відповідальність цієї особи або зовсім виключається (злочин відсутній при заподіянні шкоди в межах крайньої необхідності), або вона підлягає відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності (з урахуванням положень ч. 3 ст. 39 КК щодо сильного душевного хвилювання); другий – якщо зазначений примус не створив стану крайньої необхідності, то особа підлягає крим. відповідальності за заподіяну шкоду на заг. підставах, але вчинення злочину під впливом примусу повинно бути враховано судом як обставина, що пом'якшує покарання (п. 5 ч. 1 ст. 66 КК).

Лит.: Баулін Ю. В. Кримінальна відповідальність: сутність, зміст та правова форма // Вісник Академії правових наук України, 2003, № 2–3; Бурдін В. М. Кримінально-правове значення фізичного примусу // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, 2009, № 2; Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння // Вісник Асоціації кримінального права України, 2014, № 1 (2).

Ю. В. Баулін.

ФІКТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО – злочин у сфері госп. діяльності, який полягає у створенні або придбанні суб'єктів підприємницької діяльності (юрид. осіб) з метою прикриття незакон. діяльності або здійснення видів діяльності, щодо яких є заборона. Відповідальність за Ф. п. передбачена ст. 205 КК.

Осн. безпосередній об'єкт злочину – встановлений зак-вом України порядок орг-ції та здійснення госп. діяльності юрид. осіб. Дод. безпосереднім об'єктом є встановлений порядок оподаткування, одержання кредитів, добросовісної конкуренції тощо.

Створенням суб'єкта підприємницької діяльності є його держ. реєстрація, з моменту якої він набуває статусу юрид. особи. Придбання суб'єкта підприємницької діяльності (юрид. особи) означає набуття права власності на майно юрид. особи як у цілому, так і в тій частині, що дозволяє керувати діяльністю юрид. особи, впливати на прийняття рішень її кер. органів (придбання майна юрид. особи або його частини, зміна складу учасників, придбання контр. пакета акцій акц. т-ва тощо).